

BEGRÆNSET PROVENU VED OPHÆVELSE AF SKATTESTOPPET

Det fremføres, at en ophævelse af skattestoppet skal bidrage til håndtering af de offentlige financers holdbarhedsproblem på ca. 22 mia.kr. Dette notat viser, at en inflationsregulering af stykafgifterne (dvs. afgifter opgjort i kroner og øre) og en ophævelse af den nominelle fastfrysning af ejendomsværdiskatten kun vil give et beskedent bidrag på ca. 5 mia.kr. til at reducere holdbarhedsproblemet. Det skyldes dels, at Forårspakke 2.0 indekserer de grønne afgifter, der tegner sig for ca. 60 pct. af stykafgifterne. Efter Forårspakken er der ikke-indekserede afgifter for blot 27 mia.kr. Indeksering af disse vil give et provenu på knap 5 mia.kr. årligt frem mod 2019. Det skal dog bemærkes, at 12 ud af de 27 mia.kr. vedrører afgifter på grænsehandelsfølsomme varer som tobak, spiritus, øl, sodavand og chokolade. En del af provenugevinsten udhules derfor af grænsehandel. Hertil kommer, at de højere afgifter ifølge vismandsrapporten fra efteråret 2008 reducerer arbejdsudbuddet. Herudover medfører afgiftsforhøjelserne en reduktion i afgiftsgrundlaget. Efter grænsehandel, reduceret afgiftsgrundlag og reduceret arbejdsudbud udgør nettoprovenuet knap 3 mia.kr. frem mod 2019. Indeksering af ejendomsværdiskatten vurderes at give et provenu på 3 mia.kr. frem mod 2019. Inflationsregulering af stykafgifter og ejendomsværdiskat vil kun give et beskedent bidrag til at genoprette holdbarheden på ca. 5 mia.kr. Finansministeriet vurderer holdbarhedsproblemet til ca. 22 mia.kr. En ophævelse af skattestoppet vil håndtere ¼ af holdbarhedsproblemet. Der er langt bedre måder at finansiere holdbarhedsproblemet på. Instrumenter der på samme tid reducerer holdbarhedsproblemet og som øger arbejdsudbuddet samt velstanden. Her kan nævnes afvikling af efterløn (18 mia.kr.) samt forkortelse af dagpengeperiode fra 4 til 1 år. (8 mia.kr.). Endvidere kan nulvækst i det offentlige forbrug frem til 2015 forbedre holdbarheden med 21 mia.kr.

Det fremføres ofte, at en ophævelse af skattestoppet skal bidrage til håndtering af holdbarhedsproblemet på de offentlige finanser. Holdbarhedsproblemet er i regeringens konvergensprogram opgjort til 1,3 pct. af BNP eller ca. 22 mia.kr.¹. Ideen er, at hvis stykafgifter (afgifter opgjort i kroner og ører) reguleres i takt med inflationen (indeksering), så kommer der en budgetforbedring.

Potentialet ved dette initiativ er begrænset eftersom Forårspakke 2.0 indekserer knap 60 pct. af alle stykafgifterne. De samlede stykafgifter udgør ca. 66 mia.kr. Heraf bliver afgifter for 39 mia.kr. (grønne afgifter) indekseret med inflationen som følge af Forårspakke 2.0.

Tilbage er afgifter for godt 27 mia.kr., der i dag ikke reguleres med inflationen. Såfremt disse reguleres med inflationen² fås en budgetforbedring på ½ mia.kr. årligt. Frem mod 2019 giver dette en budgetforbedring på ca. 5 mia.kr. Fra 2019 og frem er alle stykafgifter og ejendomsværdiskatten (se nedenfor) forudsat indekseret i 2015-planen og skattereformen. Dermed er der ikke noget provenu at hente ved at indføre inflationsregulering efter 2019.

Tabel 1. Potentiale for indeksering af afgifter og ejendomsværdiskat

	Mia. kr.
Ejendomsværdiskat	12,4
Ikke-indekserede stykafgifter	27,5
I alt potentiale for indeksering	39,9

Kilde: Skatteministeriet, Finansministeriet og egne beregninger.

¹ Danmarks Konvergensprogram 2009, Finansministeriet.

² Det antages, at afgifterne skal følge nettoprisindekset, der forudsættes at stige med 1,8 pct. om året.

Vedrørende de ikke-indekserede afgifter skal man være opmærksom på, at ca. 12 ud af de 27 mia.kr. kommer fra afgifter på grænsehandelsfølsomme varer som tobak, spiritus, øl, sodavand og chokolade. En forhøjelse af disse afgifter ville resultere i ekstra grænsehandel og dermed et afledt tab af skatteprovenu, jf. nedenstående tabel fra vismandsrapporten fra efteråret 2008³. Dette skal indregnes ved en forhøjelse af afgifterne på de grænsehandelsfølsomme varer.

Tabel 2. Virkningen af højere afgift på grænsehandelsfølsomme varer					
	Øl+vin + 5 kr. pr. ks + 1 kr. pr. fl.	Spiritus +10 kr. pr. fl.	Sodavand + 0,50 kr. pr. liter	Slik + 5 kr. pr. kg	Tobak + 1 kr. pr. 20 stk./g.
	----- Mio. kr. -----				
Nettoprovenu	273	24	173	362	127
	----- Pct. -----				
Selvfinansieringsgrad	29	90	15	10	67

Anm.: En (lille) afgiftsforhøjelse og nedsættelse er antaget at virke symmetrisk.
 Kilde: Vismandsrapporten fra efteråret 2008.

Herudover medfører højere afgifter en forvridding af arbejdsudbuddet. I vismandsrapporten fra efteråret 2008 findes en selvfinansieringsgrad på 7 pct. ved lavere afgifter. Herudover medfører afgiftsforhøjelserne en reduktion i afgiftsgrundlaget. Efter grænsehandel, reduceret afgiftsgrundlag og reduceret arbejdsudbud udgør nettoprovenuet ca. 3 mia.kr.

Herudover indebærer skattestoppet, at ejendomsværdiskatten er låst fast i kroner og ører (ejendomsværdiskatten var oprindeligt en procentafgift). I 2010 forventes ejendomsværdiskatten at indbringe 12,4 mia.kr. En ophævelse af skattestoppet for ejendomsværdiskattestoppet ventes at indbringe knap 400 mio.kr. årligt under forudsætning af en prisstigning på 3 pct. årligt. I alt udgør provenuet ca. 4 mia.kr. i 2019. Man skal være opmærksom på, at den højere ejendomsværdiskat reducerer afgiftsgrundlaget med 4 mia.kr. Dermed vil en ophævelse af ejendomsværdiskattestoppet indbringe netto ca. 3 mia.kr.

Samlet set vil en ophævelse af skattestoppet kunne indbringe de offentlige finanser 5½ mia.kr. i 2019. I forhold til holdbarhedsproblemet vil ophævelse af skattestoppet give en permanent budgetforbedring på ca. 5 mia.kr.

CEPOS anbefaler ikke en inflationsregulering af afgifterne til håndtering af holdbarhedsproblemet. Inflationsreguleringen vil medføre lavere arbejdsudbud, belastning af konkurrenceevnen og derudover vil det kunne medføre øget grænsehandel.

Derudover vil inflationsregulering af stykafgifter og ejendomsværdiskat kun give et beskedent bidrag til at genoprette holdbarheden. Finansministeriet vurderer holdbarhedsproblemet til ca. 22 mia.kr. (1,3 pct. af BNP). En ophævelse af skattestoppet vil håndtere ¼ af holdbarhedsproblemet.

Der er langt bedre måder at finansiere holdbarhedsproblemet på. Metoder der på samme tid reducerer holdbarhedsproblemet, øger arbejdsudbuddet og velstanden i Danmark. Her kan nævnes afvikling af efterløn (18 mia.kr.), forøgelse af pensionsalder fra 65 til 67 år (7 mia.kr.) samt forkortelse af dagpengeperiode fra 4 til 1 år (8 mia.kr.). Endvidere kan nulvækst i det offentlige forbrug frem til 2015 forbedre holdbarheden med 21 mia.kr.

Skattestoppet vil medføre et svagt faldende skattetryk over tid. Det er nyttigt i forhold til arbejdsudbuddet, konkurrenceevnen (høje afgifter er et problem for danske virksomheders konkurrenceevne) og i forhold til at kunne tiltrække dygtige udlændinge til det danske arbejdsmarked.

³ Dansk Økonomi, Efteråret 2008, Det Økonomiske Råd.

Skattestoppet disciplinerer politikerne til ikke at hæve skatterne, hvilket igen kan bidrag til, at udgifterne ikke vokser så meget, som de ellers havde gjort. I perioden 1970 til 2001 (hvor der ikke var skattestop) steg kommune- og amtsskatten fra 15 til 32½ pct.

Hvis afgifterne indekseres, bør provenuet anvendes på at lette topskatten. Det vil øge arbejdsudbuddet og velstanden. Hvis en sådan omlægning skal finde sted, er det vigtigt, at politikerne binder sig til ikke at øge afgifterne yderligere for at finansiere fx offentlige udgifter. Det er helt centralt, at skattestoppet overfor kommunerne opretholdes. Reformen på arbejdsmarkedet og lavere vækst i det offentlige er bedre finansieringskilder til lavere topskat end højere afgifter såfremt kriteriet er øget arbejdsudbud og velstand.